

IZVJEŠĆE

O FINANCIJSKOJ REVIZIJI

AGENCIJE ZA STATISTIKU BOSNE I HERCEGOVINE

ZA 2016. GODINU

Broj: 01/02/03-07-16-1-697/17

Sarajevo, lipanj 2017. godine

KAZALO

I MIŠLJENJE REVIZORA.....	3
1. MIŠLJENJE O FINANCIJSKIM IZVJEŠĆIMA.....	3
2. MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI.....	4
II KRITERIJI ZA REVIZIJU.....	6
III IZVJEŠĆE O REVIZIJI.....	7
1. Uvod.....	7
2. Realizacija ranijih preporuka.....	7
3. Sustav unutarnjih kontrola.....	8
4. Proračun i izvješćivanje.....	9
5. Izvršenje proračuna.....	10
5.1. Višegodišnji kapitalni projekt.....	11
6. Bilanca stanja.....	12
7. Javne nabave.....	13
8. Ostalo.....	14
9. Komentari.....	15
Privitci.....	16

I MIŠLJENJE REVIZORA

1. MIŠLJENJE O FINACIJSKIM IZVJEŠĆIMA

Izvršili smo reviziju finansijskih izvješća **Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Agencija)** za 2016. godinu koji obuhvaćaju: bilancu stanja, pregled prihoda, primitaka i financiranja, pregled rashoda i izdataka iz proračuna, posebne podatke o plaćama i broju uposlenih, pregled dinamike upošljavanja, pregled stalnih sredstava u obliku stvari i prava, pregled kapitalnih ulaganja i analizu izvršenja proračuna – tekstualni dio.

Odgovornost rukovodstva za finansijska izvješća

Rukovodstvo Agencije odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvješća sukladno prihvaćenom okviru finansijskog izvješćivanja, tj. Zakonu o financiranju institucija BiH, Pravilniku o finansijskom izvješćivanju institucija BiH i Pravilnikom o računovodstvu sa računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike proračuna institucija BiH. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje unutarnjih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju finansijskih izvješća koji ne sadrže značajne pogrešne iskaze uslijed prijevare ili greške.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvješćima temeljem provedene revizije. Reviziju smo izvršili sukladno Zakonu o reviziji institucija Bosne i Hercegovine¹ i primjenjivim Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI 1000–1810). Ovi standardi zahtijevaju da postupamo sukladno etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijska izvješća Agencije ne sadrže značajne pogrešne iskaze. Revizija uključuje obavljanje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objavama u finansijskim izvješćima. Izbor postupka se temelji na prosudbi revizora, uključujući procjenu rizika značajnog pogrešnog prikazivanja u finansijskim izvješćima uslijed prijevare ili greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra unutarnje kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća u cilju odabira revizijskih postupaka koji su odgovarajući u danim okolnostima, ali ne u svrhu izražavanja mišljenja o efikasnosti unutarnjih kontrola. Revizija uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opće prezentacije finansijskih izvješća. Revizor također ocjenjuje finansijsko upravljanje, funkciju unutarnje revizije i sustave unutarnjih kontrola.

Vjerujemo da su pribavljeni revizijski dokazi dostatni i odgovarajući i da osiguravaju temelj za naše mišljenje.

¹ Sukladno Zakonu o reviziji institucija Bosne i Hercegovine, Ured za reviziju u okviru finansijske revizije provodi reviziju finansijskih izvješća i, u svezi s istom, reviziju usklađenosti.

Mišljenje

Prema našem mišljenju, finansijska izvješća Agencije prikazuju fer i istinito, u svim materijalnim aspektima, stanje imovine, obveza i izvora sredstava na 31.12.2016. godine i izvršenje proračuna za godinu koja se završava na navedeni datum, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvješćivanja.

2. MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI

U svezi s revizijom finansijskih izvješća Agencije, izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija sa značajnim zakonima i drugim propisima kojima se Agencija rukovodi.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća, rukovodstvo Agencije je također odgovorno osigurati da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije u skladu sa propisima kojima su regulirane i potvrđuje da je tijekom fiskalne godine osiguralo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje sredstava odobrenih proračunom institucije za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcioniranje sustava finansijskog upravljanja i kontrole.

Odgovornost revizora

Reviziju usklađenosti smo izvršili sukladno Zakonu o reviziji institucija BiH i ISSAI 4000 – Standard za reviziju usklađenosti.² Pored navedene odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvješćima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa zakonima i drugim propisima kojima su regulirane. Ova odgovornost uključuje obavljanje procedura kako bismo pribavili revizijske dokaze o tome da li se sredstva koriste za odgovarajuće namjene i da li je poslovanje Agencije, prema definiranim kriterijima, usklađeno sa zakonima i drugim propisima.

Vjerujemo da su pribavljeni revizijski dokazi dostatni i odgovarajući i da osiguravaju temelj za naše mišljenje.

² Novi ISSAI 4000 je usvojen u prosincu 2016. godine i zamjenjuje ranije ISSAI 4000, 4100 i 4200.

Mišljenje

Prema našem mišljenju, aktivnosti, financijske transakcije i informacije Agencije za 2016. godinu u skladu su, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima kojima su regulirane.

Skretanje pozornosti

Ne izražavajući rezervu na mišljenje o usklađenosti, skrećemo pozornost na:

- Nizak stupanj realizacije višegodišnjeg kapitalnog projekta i nabave opreme koje se ne mogu dovesti u vezu sa temeljnom namjenom projekta (točka 5.1. Izvješća),
- Nedostatke u procesu javnih nabava koji se odnose na otpočinjanje procedura nakon planiranog roka, dostavljanje obavještenja ponuđaču o rezultatima postupka nakon roka utvrđenog propisima i tehničku specifikaciju vozila temeljem koje se ne može potvrditi da je osigurana potpuna konkurencija.

Sarajevo, 30.06.2017. godine

GLAVNI REVIZOR

Dragan Vrankić, v.r.

**ZAMJENIK
GLAVNOG REVIZORA**

Jasmin Pilica, v.r.

**ZAMJENIK
GLAVNOG REVIZORA**

Ranko Krsman, v.r.

II KRITERIJI ZA REVIZIJU

Ured za reviziju institucija Bosne i Hercegovine provodi reviziju finansijskih izvješća i, u svezi s istom, reviziju usklađenosti. Revizija finansijskih izvješća i revizija usklađenosti podrazumijeva proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza, kako bi se utvrdilo da li su predmeti revizije, tj. finansijska izvješća, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, usklađeni s odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju usporedne parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Kriteriji za reviziju:

- Zakon o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2016. godinu;
- Zakon o financiranju institucija BiH;
- Zakon o javnim nabavama i podzakonski akti;
- Zakon o plaćama i naknadama u institucijama BiH i podzakonski akti;
- Zakon o porezu na dohodak i Zakon o doprinosima (FBiH i RS);
- Zakon o državnoj službi u institucijama BiH i podzakonski akti;
- Zakon o radu u institucijama BiH i podzakonski akti;
- Pravilnik o računovodstvu s računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike proračuna institucija BiH;
- Pravilnik o finansijskom izvješćivanju institucija BiH.

III IZVJEŠĆE O REVIZIJI

1. Uvod

Agencija je utemeljena Zakonom o statistici Bosne i Hercegovine³ kao tijelo mjerodavno za proizvodnju, obradu, distribuciju i utvrđivanje statističkih podataka i statističkih informacija, koordinaciju statističkih djelatnosti, razvoj i unaprjeđenje statističke djelatnosti, provođenje europskih integracija i međunarodnu kooperaciju, pružanje i diseminacija statističkih informacija.

Radom Agencije rukovodi ravnatelj koji predstavlja Agenciju i djeluje u njeno ime, organizira i osigurava zakonito i efikasno izvršavanje zadataka Agencije. Ravnatelj ima zamjenike ravnatelja koji ga zamjenjuju u slučaju njegove spriječenosti da obavlja tu funkciju. Ravnatelj i njegovi zamjenici imenuju se sukladno odredbama Zakona o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine na razdoblje od četiri godine.

Zakonom o statistici BiH utvrđeno je formiranje Vijeća za statistiku. Vijeće daje preporuke Agenciji u svezi nacrtu programa i plana rada i daje mišljenja o istim, prati rad Agencije i daje preporuke Vijeću ministara BiH o sredstvima koja su Agenciji nužna za ispunjavanje zadataka iz plana rada i programa, te pomaže suradnju između nadležnih organa u cilju postizanja najvišeg mogućeg kvaliteta statistike koji zadovoljava potrebe korisnika na svim razinama.

Sjedište Agencije je u Sarajevu, a uspostavljena je ekspozitura u Brčko distriktu BiH.

2. Realizacija ranijih preporuka

Ured za reviziju institucija BiH izvršio je financijsku reviziju Agencije za 2015. godinu, sačinio Izvještaj o financijskoj reviziji i dao pozitivno mišljenje sa skretanjem pozornosti na nedostatke u provođenju procedure javne nabave vozila. U Izvješću su date preporuke u cilju daljeg unaprjeđenja poslovanja Agencije.

Agencija je dostavila informaciju o poduzetim aktivnostima na realizaciji preporuka danih u revizorskom izvješću za 2015. godinu. Uvidom u poduzete aktivnosti, te osvrtom na realizaciju danih preporuka, utvrdili smo sljedeće:

2.1. Realizirane preporuke

- Članovi Vijeća za statistiku imenovani su u travnju 2017. godine.

2.2. Preporuke čija je realizacija tijeku

- Krajem godine su započete aktivnosti na daljem uspostavljanju sustava financijskog upravljanja i kontrole čiji nastavak se očekuje u 2017. godini;

2.3. Nerealizirane preporuke

- Tehnička specifikacija za nabavu vozila nije potkrijepljena analizom o mogućnosti dostavljanja ponuda različitih proizvođača vozila;
- Nije izvršeno fizičko uklanjanje rashodovanih sredstava;

³ Službeni glasnik BiH broj: 26/04 i 42/04

- U rješavanje pitanja raspolaganja nekretninom Agencije uključene su nadležne institucije, a aktivnosti na konačnom utvrđivanju statusa još nisu okončane.

3. Sustav unutarnjih kontrola

Agencija je odgovorna za kreiranje, primjenu i održavanje unutarnjih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju finansijskih izvješća i usklađenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima.

Nedostaci sustava unutarnjih kontrola koje smo utvrdili procesom revizije odnose se na sljedeće:

- U pojedinim slučajevima zahtjevi za stimulaciju nisu podneseni u skladu sa internim pravilnikom Agencije (nedostaju potpisi rukovoditelja sektora), a obrazloženja su uopćena i bez detaljnijeg navođenja koji intenzivni poslovi ili poslovi vanrednog obujma su bili temelj za isplatu;
- U testiranom uzorku smo utvrdili da u pojedinim putnim nalogima nije naveden datum pravdanja, da nije naveden iznos primljene akontacije, da akontacija nije ni tražena ni odobrena, a na nalogu se vodi kao isplaćena, u manjem broju slučajeva nema potpisa blagajnika ili osobe koja odobrava obračun ili podnositelja obračuna. Prilikom putovanja u inozemstvo službenim ili privatnim vozilom ili javnim prijevozom, ne navodi se vrijeme prelaska granice, a u pojedinim slučajevima se ne slažu podaci iz pozivnog pisma organizatora o troškovima koje padaju na njegov teret sa stvarno obračunatim troškovima u putnom nalogu;
- Troškovi električne energije u zakupljenom poslovnom prostoru su evidentirani na osnovu rekapitulacije koju je dostavljao zakupodavac, ali bez dostavljene fotokopije računa isporučitelja električne energije;
- Kod ugovora o djelu koji su realizirani iz programa posebne namjene utvrđene su međusobne neusuglašenosti između datuma ugovora i roka za završetak posla i razdoblja za koji je utvrđena naknada (npr. ugovori za obavljanje telefonskog intervjuiranja zaključeni su 18.05.2016.godine sa rokom završetka poslova do 20.05.2016.godine, a naknada utvrđena na mjesečnoj razini).

Sve naprijed navedeno ukazuje na potrebu unaprjeđenja sustava unutarnjih kontrola i otklanjanja navedenih nedostataka.

Organizacija i rukovođenje:

Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji radnih mjesta iz 2006. godine utvrđeno je unutarnje ustrojstvo Agencije i radna mjesta za 192 izvršitelja. Zakonom o proračunu institucija BiH za 2016. godinu je odobren broj od 117 uposlenih. Na 31.12.2016. godine u Agenciji je popunjeno 117 radnih mjesta, s tim da dva uposlena koriste plaćeno odsustvo iz službe. Tijekom revizije su nam prezentirane informacije da postojeća sistematizacija u organizacijskom smislu, kao i po pitanju popunjenosti, ne zadovoljava potrebe i osiguranje potpune nadležnosti Agencije. Temeljem podataka o sistematiziranim i popunjenim radnim mjestima uočili smo da u većini sektora nisu popunjena radna mjesta rukovoditelja, kao i da određeni broj uposlenih posjeduje rješenja na jedno radno mjesto, a obavlja poslove drugog radnog mjesta, što može utjecati na efikasno obavljanje poslova.

Procedura usuglašavanja opisa radnih mjesta, pokrenuta u 2015. godini, nije okončana do kraja godine, a prema informacijama dobivenim u završnoj reviziji, Agencija je u fazi pripreme finalne verzije koja će biti upućena na davanje mišljenja i usvajanje.

Preporučamo Agenciji da okonča aktivnosti na usuglašavanju Pravilnika o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji sa važećim odlukama Vijeća ministara BiH.

Financijsko upravljanje i kontrola:

U cilju uspostavljanja sustava financijskog upravljanja i kontrole, sukladno Zakonu o financiranju institucija BiH, Priručniku za financijsko upravljanje i kontrolu i Smjernicama za provođenje procesa upravljanja rizicima u institucijama BiH, Agencija je krajem godine imenovala radnu skupinu za financijsko upravljanje i kontrolu, a početkom 2017. godini je donesen akcioni plan sa aktivnostima i rokovima za realizaciju kojim su definirani rokovi za određene aktivnosti započela za njihovu realizaciju.

Agencija je popunila obrazac Godišnjeg izvješća o financijskom upravljanju i kontroli za 2016. godinu i dostavila Središnjoj harmonizacijskoj jedinici Ministarstva financija i trezora BiH.

Preporučamo nastavak aktivnosti na uspostavljanju sustava financijskog upravljanja i kontrole.

Unutarnja revizija:

Sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji institucija BiH⁴ i Odluci o kriterijima za uspostavu jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH⁵, unutarnju reviziju u Agenciji obavlja unutarnja revizija uspostavljena u Ministarstvu financija i trezora BiH. U 2016. godini obavljene su revizije naknadnog praćenja realizacije ranije danih preporuka u izvješćima unutarnje revizije.

4. Proračun i izvješćivanje

Zakonom o proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2016. godinu⁶ Agenciji su odobrena sredstva u iznosu od **4.569.000 KM** u okviru kojih su uključena sredstva u iznosu od 100.000 KM iz transfera Brčko distrikta i sredstva za realizaciju višegodišnjeg kapitalnog projekta u iznosu od 16.862 KM.

Sredstva odobrena proračunom su korigirana za iznos od 2.148.329 KM koja se sastoje od prenesenih sredstva višegodišnjeg projekta (879.314 KM), sredstava novčanih donacija i transfera drugih razina vlasti (ukupno 1.229.684 KM)⁷, sredstava odobrenih za sufinanciranje iz IPA 2008 (10.735 KM)⁸ i sredstava ostvarenih prodajom vozila (28.596 KM). Sa izvršenim korekcijama ukupan raspoloživi proračun je iznosio **6.717.329 KM**.

Ministarstvo financija i trezora BiH odobrilo je prestrukturiranje kojim su odobrena sredstva za kapitalne izdatke u iznosu od 21.404 KM, smanjenjem na pozicijama tekućih izdataka. U

⁴ Službeni glasnik BiH, broj 27/08, 32/12

⁵ Službeni glasnik BiH, broj 49/12

⁶ Službeni glasnik BiH broj 101/15

⁷ Ukupan iznos sredstava se sastoji od sredstava prenesenih iz 2015. godine (891.858 KM) i novih uplata izvršenih tokom godine (337.826 KM)

⁸ Prenesena sredstva iz 2015. godine (39.419 KM) umanjena su za povrat sredstava u 2016. godini (28.684 KM)

zahtjevu za prestrukturiranje je navedeno da će se na taj način osigurati razlika sredstava između ostvarenog priliva od prodaje vozila (28.596 KM) i iznosa do kog Agencija može izvršiti nabavu prema podzakonskim propisima.

Agencija je sačinila i dostavila Godišnje financijsko izvješće za 2016. godinu nadležnim organima i institucijama u skladu sa važećim propisima i u utvrđenom roku. Izvješće o radu za 2016. godinu Agencija je dostavila Vijeću ministara BiH 31.01.2017. godine, te do okončanja završne revizije nisu dobili informaciju da li je izvješće razmatrano i usvojeno.

5. Izvršenje proračuna

U Godišnjem izvješću Agencije za 2016. godinu, iskazani su rashodi u iznosu od 4.917.668 KM, što u odnosu na ukupan proračun predstavlja ostvarenje od 73%. Na nizak stupanj realizacije ukupnog proračuna utjecala je realizacija višegodišnjeg kapitalnog projekta i realizacija projekata koji se financiraju iz novčanih donacija i transfera drugih razina vlasti.

Najznačajniji izdaci realizirani iz proračunskih sredstava odnose se na bruto plaće i naknade (3.241.730 KM), naknade troškova uposlenih (305.976 KM), putne troškove (105.144 KM), izdatke telefonskih i poštanskih usluga (47.367 KM), unajmljivanje imovine i opreme (213.712 KM), ugovorene usluge (53.317 KM) i nabavu opreme (49.996 KM).

Pregled rashoda proračuna prikazan je u Tablici I u privitku izvješća.

Bruto plaće i naknade iz plaća iskazane su u iznosu od 3.241.730 KM, od čega neto plaće i naknade iznose 1.898.492 KM, a porezi i doprinosi iznose 1.343.238 KM. Isplaćene bruto plaće i naknade se odnose na prosječan broj od 116 uposlenih.

Naknade troškova uposlenih iznose 305.976 KM, a odnose se na prijevoz na posao i sa posla (82.363 KM), topli obrok (127.572 KM), regres za godišnji odmor (34.500 KM), jubilarne nagrade (10.790 KM), pomoć u slučaju smrti (9.960 KM) i porezi i doprinosi na naknade (31.007KM).

Putni troškovi realizirani su u iznosu od 105.144 KM, a sastoje se od troškova putovanja u zemlji (16.122 KM) i u inozemstvu (89.022 KM). Troškovi u inozemstvu se odnose na učešće na međunarodnim i regionalnim sastancima, prisustvovanju stručnim seminarima i radionicama, studijske posjete i slično.

Troškovi unajmljivanja imovine i opreme realizirani su u iznosu od 213.712 KM i odnose se na zakup uredskog prostora za smještaj organizacijskog dijela Agencije. Unajmljivanje prostora za smještaj popisnog materijala realizirano je iz sredstava višegodišnjeg kapitalnog projekta i transfera Brčko distrikta za financiranje popisnih aktivnosti (detaljnije u točki 5.1. Izvješća).

Ugovorene usluge realizirane su u iznosu od 53.317 KM, od čega su značajniji izdaci nastali po osnovu angažiranja putem ugovora o djelu za poslove čišćenja i održavanja (27.035 KM).

Novčane donacije i transferi drugih razina vlasti realizirani su u ukupnom iznosu od 323.206 KM ili 24% raspoloživog proračuna. U okviru raspoloživog iznosa donacija su iskazana sredstva granta Europske komisije u iznosu od 468.175 KM, koja će se vratiti Europskoj komisiji nakon izvješća njihove revizije i dostavljanja instrukcije za povrat.

Tijekom revizije konstatirali smo sljedeće nedostatke:**5.1. Višegodišnji kapitalni projekt**

Agencija je tijekom godine raspolagala sredstvima višegodišnjeg kapitalnog projekta „Popis stanovništva“ u iznosu od 896.176 KM koja su namjenskom strukturom za 2016. godinu planirana za tekuće i kapitalne izdatke. Ukupna realizacija izdataka u okviru projekta iznosi 425.549 KM (47% raspoloživih sredstava), a strukturu planiranih i realiziranih izdataka dajemo u sljedećoj tablici:

Opis	Planirano	Realizirano
Bruto plaće i naknade	187	0
Putni troškovi	24.740	4.637
Izdaci telefonskih i poštanskih usluga (PTT)	354	0
Nabava materijala	48	0
Izdaci za usluge prijevoza i goriva	45.569	4.548
Unajmljivanje imovine i opreme	303.879	303.107
Izdaci za tekuće održavanje	66.926	0
Izdaci osiguranja, bankarskih usluga	390	22
Ugovorene usluge	239.904	92.520
Nabava građevina	30.000	0
Nabava opreme	108.785	825
Nabava stalnih sredstava u obliku prava	75.396	19.890
Ukupno izdaci	896.178	425.549

U analizi dostavljenoj uz Izvješću o izvršenju proračuna nisu navedeni razlozi niske realizacije projekta na pojedinim pozicijama, a prema usmenim informacijama, nije se ukazala potreba za realizacijom nekih izdataka (usluge prijevoza), izdaci su financirani iz drugih izvora (izdaci za tekuće održavanje), ili se realizacija izdataka očekuje u narednom razdoblju (ugovorene usluge-usluge tiskanja).

Kapitalni izdaci nisu realizirani u planiranom obujmu jer nije pokrenuta procedura nabave (komunikacijska mrežna oprema planirana na poziciji nabave građevina), započeta procedura nije okončana do kraja godine (nabava opreme) ili nisu izvršene usluge po zaključenim ugovorima (nabava stalnih sredstava u obliku prava). U Agenciji očekuju da će se nabava opreme realizirati u narednom razdoblju, odnosno do okončanja razdoblja u kome je odobreno trajanje višegodišnjeg kapitalnog projekta. Prema usmenim informacijama, svi podaci u svezi sa popisom su objavljeni u ožujku 2017. godine, te preostaju poslovi oko dizajna publikacija i tiskanje. *S tim u svezi, mišljenja smo da se dalja realizacija pojedinih izdataka (nabava opreme) u okviru projekta ne može dovesti u izravnu vezu sa ostvarivanjem osnovnih ciljeva projekta (popis stanovništva i objavljivanje rezultata popisa), jer je većina aktivnosti već realizirana.* Ukoliko je nabava opreme bila nužna za realizaciju aktivnosti projekta, istu je trebalo nabaviti u razdoblju kada su aktivnosti koje iziskuju uporabu opreme bile značajnije, a na ovaj način se stječe utisak da će se oprema planirana u okviru projekta iskoristiti za znavljanje opreme Agencije koja bi uobičajeno trebala biti financirana iz redovnog proračuna Agencije.

Realizirani izdaci u okviru projekta se odnose na sljedeće:

Unajmljivanje imovine i opreme se odnosi na zakup prostora za skladištenje popisnog materijala i isti su realizirani u ukupnom iznosu od 451.143 KM, od čega je iznos od 303.107 KM realiziran iz sredstava višegodišnjeg projekta, a iznos od 148.036 KM iz sredstava transfera Brčko distrikta za realizaciju aktivnosti popisa stanovništva.

Ugovorene usluge realizirane su u iznosu od 92.520 KM, a značajnije se odnose na usluge tiskanja (10.142 KM), izdatke za rad Središnjeg popisnog biroa (41.309 KM) i izdaci temeljem ugovora o djelu (22.315 KM). U odluci o novčanoj naknadi članovima Središnjeg popisnog biroa navedeno je da članovi imaju pravo na mjesečnu naknadu do momenta izvršenja zadataka i da mandat članova traje dok se ne okončaju popisne aktivnosti.⁹ U dokumentima nije navedeno šta se, u smislu trajanja mandata, može smatrati okončanjem popisnih aktivnosti. Imajući u vidu konstataciju Središnjeg popisnog biroa sa sjednice od 24.11.2016. godine da su tijekom završne aktivnosti oko popisa, trebalo bi očekivati finaliziranje aktivnosti i sačinjavanje izvješća kojim bi se praktično okončao i mandat članova Središnjeg popisnog biroa.

Nabava stalnih sredstava u obliku prava realizirana su u iznosu od 19.890 KM, a odnose se na usluge razvoja softvera. Za usluge razvoja softvera portala za objavu podataka zaključen je 05.11.2015. godine ugovor u iznosu od 59.670 KM (sa PDV-om), a u travnju 2016. godine su aneksom ugovora izmijenjeni uvjeti plaćanja po fazama razvoja softvera. Ugovorom je utvrđeno da se kompletna isporuka (stavljanje u funkciju softvera) izvršiti u roku i u dogovoru sa uposlenima Agencije zaduženim za implementaciju. Do kraja 2016. godine okončana je I. faza, a kašnjenje u realizaciji preostalih faza razvoja softvera u Agenciji su pravdali objektivnim razlozima, odnosno kašnjenjem u objavi podataka.

6. Bilanca stanja

Aktiva Agencije se odnosi na gotovinu, kratkoročna potraživanja i zalihe (10.076 KM) i stalna sredstava iskazana po sadašnjoj vrijednosti (687.205 KM). Pasiva se odnosi na kratkoročne tekuće obveze i razgraničenja (398.267 KM) i izvore sredstava (687.205 KM). Značajnije stavke pasive odnose se na kratkoročne tekuće obveze (60.545 KM), obveze prema uposlenima po osnovu plaća i naknada (287.726 KM) i kratkoročna razgraničenja na kojima je ukalkulirana obveza po ugovoru o nabavi vozila (49.996 KM). Obveze za plaće i naknade iz prosinca 2016. godine i obveze prema dobavljačima su izmirene u siječnju 2017. godine.

Bilanca stanja prikazana je u Tablici II u pravitku izvješća.

Tijekom godine nije riješeno pitanje rashodovanih sredstava u smislu njihovog fizičkog uklanjanja, a Agencija planira u narednom razdoblju izvršiti detaljnu analizu da li se pojedini dijelovi rashodovane opreme mogu koristiti kao rezervni dijelovi.

Preporučamo Agenciji, da sukladno ranije danim preporukama, riješi pitanje rashodovanih sredstava i fizičko uklanjanje istih iz prostorija Agencije.

⁹ Utvrđena mjesečna naknada za članove iznosi 350 KM, a za tajnika 200 KM

7. Javne nabave

Planom nabava i izmjenama i dopunama objedinjene su nabave roba i usluga koje se nabavljaju iz proračunskih sredstava, sredstava višegodišnjeg projekta i ostalih izvora.

Temeljem podataka o započetim i realiziranim postupcima javnih nabava konstatirali smo da pojedini postupci javnih nabava nisu započeti prema planiranoj dinamici (početak postupka planiran za ožujak, procedure pokrenute u travnju, rujnu i studenom 2017. godine):

- nabave kompjutorskog, uredskog i materijala za čišćenje planirane u ožujku, postupci pokrenuti u travnju,
- nabava web portala planirana u travnju, postupak pokrenut u rujnu,
- nabava kompjutorske opreme planirana u ožujku, postupak pokrenut u studenom 2016. godine.

Također smo uočili da su radnje nakon pokretanja postupka pa do zaključenja ugovora u nekim postupcima trajale dosta dugo, zbog čega su postupci okončani zaključivanjem ugovora krajem godine (web portal) i u svibnju 2017. godine (kompjutorska oprema)¹⁰. Kasno pokretanje procedura nabava planiranih na kapitalnim izdacima je utjecalo i na stupanj realizacije višegodišnjeg kapitalnog projekta u okviru kog su bila planirana sredstva za ove nabave, te se može postaviti i pitanje stvarnih potreba za nabavama za koja su osigurana sredstva, a iste započinju krajem godine.

Mišljenja smo da je potrebno posvetiti više pozornosti realnom planiranju rokova za otpočinjanja procedura, te osigurati uvjete da se postupci započnu u razdoblju kada su planirani, ukoliko za prolongiranje rokova ne postoje objektivni razlozi na koje Agencija nije imala utjecaja.

Pored navedenog, u testiranim procedurama smo uočili nedostatke koji se odnose na sljedeće:

Kod **nabave web portala** smo uočili nedostatke koji se odnose na rokove za obavještenje ponuđača o rezultatima postupka javne nabave. Otvaranje jedne pristigle ponude izvršeno je u roku koji je definiran tenderskom dokumentacijom (22.09.2016. godine), te je nakon ocjene ponude i preporuke povjerenstva donesena odluka o izboru najpovoljnije ponude, koja nosi isti datum kao i preporuka o izboru (21.10.2016. godine). Obavještenje ponuđača o rezultatu postupka je dostavljeno 06.12.2016. godine, pa se na osnovu datuma obavještenja može konstatirati *da nije ispoštovan zakonski rok za dostavljanje obavještenja*. U obavještenju je navedeno da je odluka o izboru od 21.10.2016. godine potpisana 06.12.2016. godine (za pomenuto nije prezentiran dokaz da je odluka zaista tada potpisana). Ugovorena vrijednost nabave iznosi 46.858 KM (sa PDV-om), a ugovor je u Agenciji potpisan 28.12.2016. godine, a planirani rok isporuke je tri mjeseca od datuma potpisivanja ugovora koji je dobavljač potpisao 05.01.2017. godine. Mada se u konkretnom slučaju radi o rezultatima postupka u kome je učestvovao samo jedan ponuđač, te po tom osnovu nije bilo žalbi kao kad u postupku učestvuje više ponuđača, smatramo da je i u ovom slučaju trebalo voditi računa o zakonskim rokovima koji se odnose na obavještanje ponuđača.

Preporučamo Agenciji da u svim postupcima nabava osigura uvjete za poštovanje zakonskih rokova, pa i u slučajevima kada u postupku učestvuje samo jedan ponuđač.

¹⁰ Nabava kompjutorske opreme okončana je zaključivanjem ugovora u svibnju 2017. godine, te nije bio obuhvaćen postupcima revizije za 2016. godinu

Tehnička specifikacija za **nabavu vozila** sadrži osnovne tehničke karakteristike koje ponuđeno vozilo treba da ispunjava, a za pojedine ostale karakteristike se ne može potvrditi opravdanost navedenih zahtjeva (pogon na sva četiri točka-4x4, zapremina prtljažnika minimalno 620 l i boja vozila crna metalik), niti na koji način isti doprinose kvalitetu predmeta nabave. Osim toga, uz navedene zahtjeve nije osigurana analiza da isti mogu biti obuhvaćeni ponudama različitih dobavljača. Tendersku dokumentaciju su, pored ponuđača kojima je upućen konkurentski zahtjev, preuzela još tri ponuđača, a u postupku je dostavljena samo jedan ponuda u iznosu od 49.996 KM (sa PDV-om).

Preporuča se Agenciji da pri ovakvim i sličnim nabavama treba izbjegavati navođenje tehničkih karakteristika koje nisu nužne sa stanovišta redovne uporabe, jer bi iste mogle biti ograničavajući faktor za ostvarenje konkurencije.

Revizijom procesa nabava smo uočili da Agencija objavljuje plan nabava i obavještenja o postupcima nabava na svojoj internet stranici, u okviru sadržaja u kome se objavljuju vijesti Agencije, pa najvažniji podaci o nabavama nisu sistematični i teško ih je pronaći na jednostavan način.

Preporučamo Agenciji da razmotri mogućnosti objavljivanja nužnih informacija koji će korisnicima omogućiti efikasnije korištenje podataka o nabavama Agencije.

8. Ostalo

- **Sudski sporovi**

Prema prezentiranim informacijama, Agencija je tužena strana u četiri sudska spora čija je ukupna vrijednost iznosi 165.720 KM. Tri sudska spora u vrijednosti od 34.529 KM se odnose na grupne tužbe uposlenih temeljem duga za prekovremeni rad na aktivnostima popisa (tužbe su iz 2015. godine). Četvrti spor odnosi se na tužbu iz 2014. godine koju je pokrenuo dobavljač radi isplate i naknade štete u vrijednosti 139.191 KM po kojoj je tijekom žalbeni postupak na prvostupanjsku presudu donesenu u korist tužitelja.

Nositelj aktivnosti u sporu koji je pokrenula Agencija radi rješavanja statusa nekretnine na kojoj je kao nositelj prava raspolaganja upisan Federalni zavod za statistiku je Pravobraniteljstvo BiH. Tijekom revizije smo informirani da je Agencija u kontaktu sa nositeljem aktivnosti koji poduzima određene radnje radi rješavanja spora.

9. Komentari

Agencija je u ostavljenom roku dostavila komentare na Nacrt izvješća o reviziji za 2016. godinu. Uz komentare nisu dostavljeni novi dokazi koji bi utjecali na izmjenu nalaza i mišljenja u konačnom Izvješću o reviziji. O navedenom smo obavijestili Agenciju u odgovoru na dostavljene komentare na Nacrt izvješća o reviziji koji je dostavljen uz konačno Izvješće o reviziji za 2016. godinu.

Voditelj tima za financijsku reviziju

Snježana Baštinac, v.r.

Rukovoditelj Odjela za financijsku reviziju

Miro Galić, v.r.

Članovi tima za financijsku reviziju

Fatima Mehanović, v.r.

Rukovoditelj Odjela za razvoj, metodologiju i kontrolu kvaliteta

Dragoljub Kovinčić, v.r.

Adnan Muharemagić, v.r.

Privitci

Tablica I – Pregled rashoda proračuna za 2016. godinu

Tablica II – Bilanca stanja na 31.12.2016. godine

Izjava o odgovornostima rukovodstva

Pregled rashoda proračuna za 2016. godinu

Naziv institucije: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

Tablica I

Opis	Odobreni proračun	Usklađiva-nja proračuna	Ukupni proračun (2+3)	Izvršenje proračuna	Indeks 5/4
1	2	3	4	5	6
1. Tekući izdaci	4.452.138	-21.404	4.430.734	4.108.182	93
Bruto plaće i naknade	3.357.000	0	3.357.000	3.241.730	97
Naknade troškova uposlenih	375.000	0	375.000	305.976	82
Putni troškovi	120.000	-11.404	108.596	105.144	97
Izdaci telefonskih i pošt.usluga	80.000	0	80.000	47.368	59
Izdaci za energiju i kom.usluge	70.000	0	70.000	67.508	96
Nabava materijala	70.000	-10.000	60.000	27.905	47
Izdaci za usluge prijevoza i goriva	20.000	0	20.000	14.693	73
Unajmljivanje imovine i opreme	220.000	0	220.000	213.712	97
Izdaci za tekuće održavanje	60.000	0	60.000	28.145	47
Izdaci za osiguranje	7.000	0	7.000	2.685	38
Ugovorene i druge posebne usluge	73.138	0	73.138	53.317	73
2. Kapitalni izdaci	0	50.000	50.000	49.996	100
Nabava zemljišta	0	0	0	0	0
Nabava građevina	0	0	0	0	0
Nabava opreme	0	50.000	50.000	49.996	100
Nabava ostalih stalnih sredstava	0	0	0	0	0
Rekonstrukcija i investiciono održ.	0	0	0	0	0
3. Tekući grantovi	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0
4. Višegodišnja kapitalna ulaganja	16.862	879.314	896.176	425.549	47
Proračun za Popis stanovništva 2013 - VKU 0402190	16.862	879.314	896.176	425.549	47
5. Novčane donacije	100.000	1.229.684	1.329.684	323.206	24
Prošireni HBS - 0402100	0	12.404	12.404	0	0
Ostale donacije - 0402070	0	377.269	377.269	62.210	16
Donacija Vlade Brčko Distrikta - 0402130	100.000	201.742	301.742	102.712	34
Grant Evropske komisije - 0402140	0	468.175	468.175	0	0
Donacija Vlade BD - Popis 2013 - 0402150	0	148.036	148.036	148.036	100
ESSPROS - 0402180	0	0	0	0	
APED – 0402200	0	10.248	10.248	10.248	100
Transfer FZS - 0402170	0	11.811	11.811	0	0
Transfer RZS - 0402160	0	0	0	0	
6. Sufinanciranje	0	10.735	10.735	10.735	100
IPA 2008 Twinning - 0402120	0	10.735	10.735	10.735	100
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	4.569.000	2.148.329	6.717.329	4.917.668	73

Rukovodstvo je Pregled rashoda proračuna po ekonomskim kategorijama odobrilo dana 02.03.2016. godine.

Ravnatelj:
mr Velimir Jukić

Bilans stanja na dan 31.12.2016. godine

Naziv institucije: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

Tablica II

Opis	31.12.2015.	31.12.2016.	Indeks 3/2
1	2	3	4
1. Gotovina, krat.potraživanja, razgraničenja i zalihe	151.517	10.076	7
Novčana sredstva	8.432	5.176	61
Kratkoročna potraživanja	4.545	4.900	108
Kratkoročni plasmani			
Interni finansijski odnosi	138.540	0	0
Zalihe			
Kratkoročna razgraničenja			
2. Stalna sredstva	1.025.927	687.205	67
Stalna sredstva	3.002.140	2.830.886	94
Ispravka vrijednosti	1.976.213	2.143.681	108
Neotpisana vrijednost stalnih sredstava	1.025.927	687.205	67
Dugoročni plasmani			
Dugoročna razgraničenja			
UKUPNO AKTIVA (1+2)	1.177.444	697.281	59

3. Kratkoročne obveze i razgraničenja	558.967	398.267	71
Kratkoročne tekuće obveze	98.086	60.545	62
Kratkoročni krediti i zajmovi			
Obveze prema uposlenima	322.341	287.726	89
Interni finansijski odnosi			
Kratkoročna razgraničenja	138.540	49.996	36
4. Dugoročne obveze i razgraničenja	0	0	
Dugoročni krediti i zajmovi			
Ostale dugoročne obveze			
Dugoročna razgraničenja			
5. Izvori sredstava	1.025.927	687.205	67
Izvori sredstava	1.025.927	687.205	67
Ostali izvori sredstava			
Neraspoređeni višak prihoda/rashoda			

UKUPNO PASIVA (3+4+5)	1.584.893	1.085.472	68
------------------------------	------------------	------------------	-----------

Napomena: Pravilnikom o finansijskom izvješćivanju institucija Bosne i Hercegovine, čl.10. stav 4., napomenuto je da bilanca stanja proračunskih korisnika **neće biti uravnotežena** (aktiva jednaka pasivi) zbog programski uspostavljenog sustava Glavne knjige, dok će bilanca stanja koji radi Ministarstvo financija i trezora na razini Proračuna institucija Bosne i Hercegovine za tekuću godinu biti uravnotežena.

Rukovodstvo je Bilancu stanja odobrilo dana 02.03.2016. godine

Ravnatelj:
mr Velimir Jukić

Izjava o odgovornostima rukovodstva

Međunarodni standard vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI 1580) predviđa da revizor treba da dobije odgovarajuću izjavu od rukovodstva institucije kao dokaz da rukovodstvo priznaje svoju odgovornost za objektivno prikazivanje finansijskih izvješća sukladno mjerodavnom okviru finansijskog izvješćivanja, te da je odobrilo finansijska izvješća.

Rukovodstvo **Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine** (u daljnjem tekstu: Agencija) dužno je osigurati da finansijska izvješća za 2016. godinu budu izrađena sukladno Zakonu o financiranju institucija BiH (Službeni glasnik BiH broj 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 i 32/13), Pravilniku o finansijskom izvješćivanju institucija BiH (Službeni glasnik BiH broj 25/15) i Pravilniku o računovodstvu sa računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike proračuna institucija BiH (protokol Ministarstva financija i trezora BiH broj 01-08-02-1-1515-1/15 od 04.02.2015. godine). Rukovodstvo je također obvezno da postupa sukladno Zakonu o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2016. godinu (Službeni glasnik BiH broj 101/15) i pratećim naputcima, objašnjenjima i smjernicama koje donosi Ministarstvo financija i trezora BiH, kao i ostalim zakonima u Bosni i Hercegovini, tako da finansijska izvješća daju fer i istinit prikaz finansijskog stanja Agencije.

Pri sastavljanju takvih finansijskih izvješća odgovornosti rukovodstva obuhvaćaju garancije:

- da je osmišljen i da se primjenjuje i održava sustav unutarnjih kontrola koji je relevantan za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća;
- da finansijska izvješća ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze;
- da finansijska izvješća sadrže sve relevantne podatke i analize izvršenja proračuna, kao i podatke o sustavu unutarnjih kontrola i realizaciji preporuka revizije.
- da se u poslovanju primjenjuju važeći zakonski i drugi relevantni propisi;

Rukovodstvo je također odgovorno za čuvanje imovine i resursa od gubitaka, pa tako i za poduzimanje odgovarajućih mjera da bi se spriječile i otkrile pronevjere i ostale nezakonitosti.

Datum, _____

Ravnatelj

Velimir Jukić